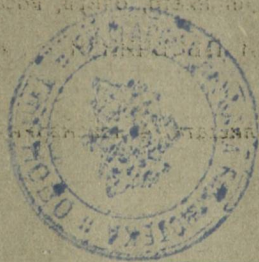

ХРИСТИЯНКА

списание за
християнското
семејство

София * 1923 * година I. книга 8

СПИСАНИЕ ХРИСТИЯНКА

ГОДИНА ПЪРВА, 1923.

КНИГА 8, ДЕКЕМВРИЙ.

СЪДЪРЖА:

БЪГСТВОТО ОТЪ ВИТЛИЕМЪ ЕЪ ЕГИПЕТЪ (Картина) отъ *И. Ижакевичъ*.

„СЛАВА ВЪ ВЫШНИХЪ БОГУ“ — *С. Наумова*.

ДА ТРЪГНЕМЪ СЛЪДЪ НЕГО.

МОЛИТВА (Стихотворение съ ноти) — *Бобевски и Пенчевъ*.

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО (Картина).

НѢМА МѢСТО ЗА НЕГО — *Муди*, прѣводъ.

МОЛИТВА (Стихотворение съ ноти) — *Бобевски — Атанасовъ*.

ВЪ ДУША МИ (Стихотворение съ ноти) — *Бобевски — Блажевъ*.

ВЪ БОЖИЯ ХРАМЪ (Стихотворение съ ноти) *Ц. Калчевъ — Сомлевъ*.

СВЕТА ПАВЛА ВИТЛЕЕМСКА — Прѣводъ.

АНКЕТА СРѢДЪ УЧЕНИТЪ — *Архим. Ст. Абаджиевъ*

ПЕДАГОГИЧЕСКИ БЕСЪДИ — *V. Умственото възпитание — И-овъ*.

НАШИЯТЪ ПЕЧАТЪ ЗА ЖЕНАТА — общественото значение на жената — *Хр. Поповъ*.

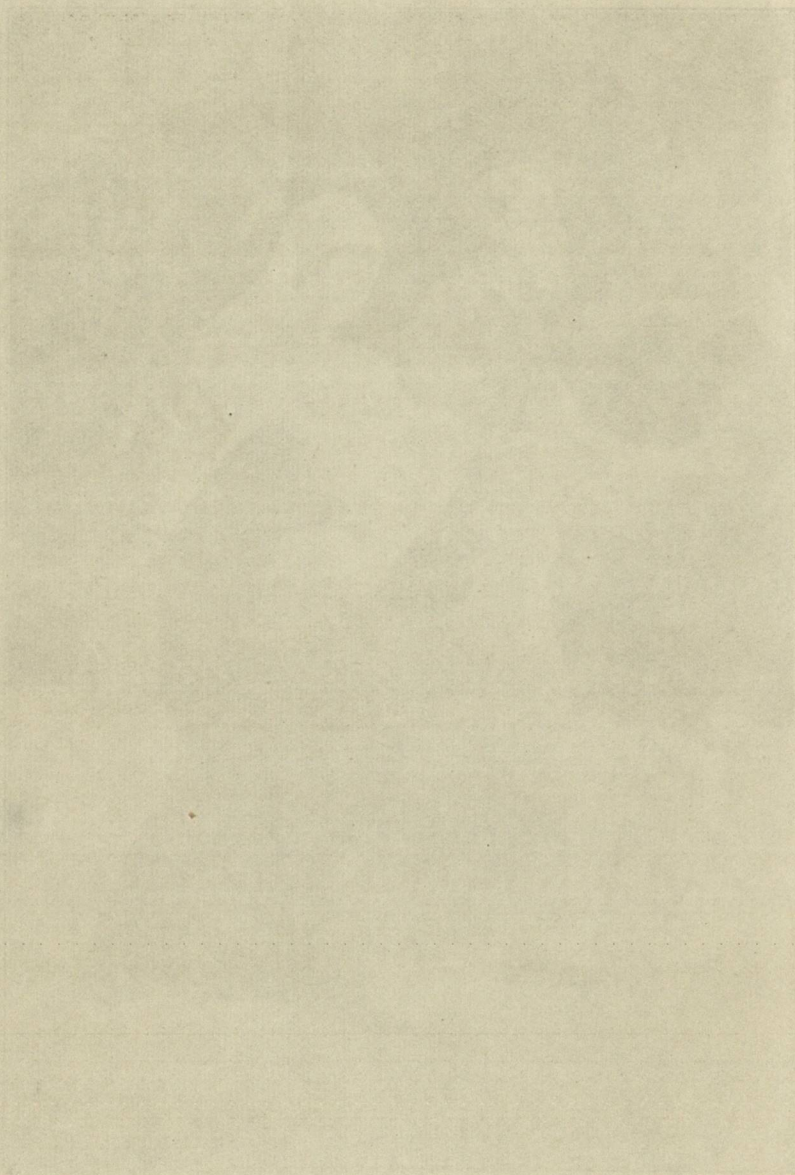
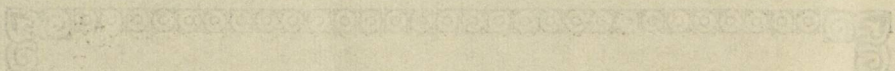
ДОМАКИНСКИ ИЗВѢСТΙΑ — ХИГИЕНИЧНИ ПРАВИЛА — грижа за кожата, органитъ на дишанието, очитѣ, косата.

ДУХОВНИ БИСЕРИ И ЗЛАТНИ ПЪСЪЧИНКИ — кротостта, простотата и незлобието.

БѢЛЪЖКИ — Злото въ училищата, 4 декемврий

Бѣгството отъ Витлеемъ въ Египетъ. Картина отъ И. Ижакевичъ

Vertical text or markings along the right edge of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint text or markings at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЪМЕЙСТВО

„Слава въ вышнихъ Богу“.

Витлиемъ заспа. Утихна дневната суета и борба. Богатиятъ и бѣдниятъ, лихваря и длъжника, господаря и слугата, угнетителятъ и угнетениятъ, изморениятъ отъ дневнитѣ грижи, раздори и вражди, — всичко се унесе въ тихъ сънь. Нощта таинствено обгърна земята съ своето покривало. Звѣздитѣ лѣятъ своята тиха свѣтлина и говорятъ на сърдцето за нѣкаква неотгадана тайна.

И ето срѣдъ тая тайна на нощта изеднажъ прѣдъ изумениятъ пастири се разнесе тържествениятъ небесенъ химнъ: „Слава въ вышнихъ Богу и на земли миръ“, и прѣдъ изплашенитѣ очи на проститѣ пастири се разкри никога невидана картина — съединение на небето съ земята. „Внезапно се яви. . . многобройно небесно воинство, което славѣше Бога и викаше; „Слава Богу въ висинитѣ и на земята миръ, между човѣцитѣ благоволение“.

Извърши се великата тайна — примирение на небето съ грѣшната земя. Роди се Оня, въ Когото отъ вѣкове било приготвено спасение за всички хора.

Миръ слѣзе на земята.

Но измина се нощта, събуди

се Витлиемъ, отново закипѣ суетата, издигна глава враждата. Наскоро се пролѣ и кръвѣта на невиннитѣ младенци.

Ала залога на мира бѣше донесенъ на земята.

Проповѣдѣта за Царството Божие бѣше възвѣстена на хората. Словото на любовѣта и милосърдието кротко чукаше о сърдцето на хората. Трѣбваше само тия сърдца широко да се отворятъ и да приематъ Христа, Който викаше къмъ Себе си всички измжчени и отрудени, и обѣщаваше на всички: „Игото ми е благо и бремето ми е леко“. Въ тия думи на любовѣта, въ сжщностъ, бѣше залога на мира на земята и примирението съ Бога.

Думитѣ на любовѣта слѣзоха на земята и бѣха разнесени по цѣлата земя.

Но прѣкрати ли се враждата, въззари ли се мира срѣдъ хората?

Достатъчно е да хвърлимъ само единъ погледъ върху миналото на човѣчеството, и неволно да си спомнимъ думитѣ на кроткия Учитель; „не мислете, че Азъ дойдохъ да донеса миръ на земята; не миръ дойдохъ да донеса, но мечъ!! (Мат. х. 34). Колко страшно звучатъ тия думи въ устатата на

Оногова, при ражданието на когото ангелитѣ обѣщавали миръ. А между това историята на човѣчеството дала пълно оправдание на тия послѣдни думи. Самата дума „любовъ“ стана ябълка на раздори и послужи за камъкъ на прѣпъване и падане на мнозина.

Гдѣ е тогава оня миръ, който ангелитѣ обѣщаха?

Този миръ е въ любовта, която Христосъ ни заповѣда. Думата любовъ бѣше произнесена и чукаше о сърдцето на хората. Но бѣше ли тя приета? Срѣдъ ония, които го приеха, дѣйствително имаше миръ.

Нѣмаше миръ тамъ, гдѣто сърдцата на хората бѣха твърдѣ

тѣсни, за да приематъ у себе си словото на любовта.

Ако искаме миръ, драги сестри и братя, да отворимъ отрано нашитѣ сърдца, да приемемъ любовта, която ни даде Христосъ. И у насъ ще има миръ.

Ние ще почнемъ да разнасяме тоя миръ на другитѣ хора, ще ги разпалваме съ любовъ, ще спечелиме жестокитѣ имъ и упорити сърдца, и тогава ще можемъ въ днешния день на мира съ чисто сърдце да извикаме наедно съ всаки ангели; *Слава Богу въ висинитѣ и на земята миръ, между човѣцитѣ благоволение!!*

С. Наумова.

Да тръгнемъ слѣдъ Него!

Свѣтътъ се задушаваше въ желѣзнитѣ вериги на злобата и робството. Човѣшкия животъ бѣше обезцѣненъ. За удоволствието на празната тѣлпа хора на арената се борѣха и биеха до смъртъ робитѣ, като обаграха съ своята кръвъ смутената земя. Свѣтътъ бѣше раздѣленъ на патрици и плебеи, богати и бѣдни, господари и роби. И тогава, когато, поради всевъзможни излишества, първитѣ не намираха мѣсто за себе си, имжчваха се отъ безпѣнна пустота, заобиколени отъ баснословенъ разкошъ, ядѣха до прѣяждане, пияха до изгубване на съзнанието, грѣшаха, другата частъ на човѣчеството стенеше подъ ярема на силнитѣ — гладна, бездомна, забравена, тъмна, отрудена. Могщъ стонъ се издигаше въ вселената.

Човѣчеството се бѣше отклонило отъ пътя си и навлѣзло въ непроходими, кални низини, пусти подземия. Въ това врѣме и въ Царствения Римъ, и въ Византия, и въ Мала-Азия, и на брѣговетѣ на Индия, и въ Атина, и въ отдалечената Испания, и въ севѣрна Африка, и въ дивата Скития, и на островитѣ на Срѣдиземното море се раздаде мощенъ зовъ: „*Да тръгнемъ слѣдъ Него!*“

Развълнуваха се народитѣ. Безумцитѣ се смѣха. Ала имаше мнозина и такива, които, еднажъ чули, не можахъ да отминатъ обгрения съ невинна кръвъ образъ на разпнатия Учителъ, не можахъ да забравятъ Негова светъ завѣтъ:

„Любете единъ друго, както Азъ Ви възлюбихъ“—

Това бѣха нови думи въ рѣчници

ка на човѣчеството, нова запо-
вѣдь. И еднажъ тя се родила, не
можеше вече да умре. Евангелския
квасъ постоянно почна да проник-
ва въ тѣстото на човѣчеството.

Минаха се хилядолѣтия. Отново
човѣчеството се отби отъ пжтя си,
отново падна въ глухи падини.

Много капитани се явиха у чо-
вѣчеството, ала корабътъ отново
е прѣпълненъ съ злоба, ненавистъ
и егоизъмъ.

Като диви звѣрове хората дър-
патъ единъ отъ други насжщия
хлѣбъ.

Отново се лѣе кръвь, отново се
чуватъ стонове...

И отново задушливо и тъмно
става на земята...

А злобата расте всѣки день.
Човѣшкото тѣло, като грамаденъ
черъ облакъ се е надвѣсило надъ
земята.

Отъ своята Голгота разпнатиятъ
Учитель съ мжка гледа върху
усилия на пигмеитѣ да се добе-
ратъ до върха безъ Неговата по-
мощъ. Чува се гласъ, викащъ къмъ
любовъ и братство.

Безумцитѣ се смѣятъ. Ние зна-
емъ, че тѣхния смѣхъ ще се

обърне на плачъ. Ние знаемъ, че
тѣ събиратъ разпалени въглени
върху главитѣ си.

Но знаемъ сжщо и че само
тамъ, на Голгота, е източника
на човѣшкото възраждане. Затова
и викаме:

Да тръгнемъ слѣдъ Него!

Вие — гладнитѣ, болнитѣ, не-
щастнитѣ, не се отчайвайте: има
спасение.

Да тръгнемъ слѣдъ Него!

Вие, които сте обърнали живота
си въ постояненъ празникъ, въ
цѣль за наслаждения и които сте
забравили за ония, за смѣтка на
които разкошествувате... опомнете
се! Има единъ, който стои при
вратата на вашетѣ корави ледени
сърдца и чука... като очаква да
се пробудятъ вашитѣ заспали съ-
вѣсти...

Да тръгнемъ слѣдъ Него!

Богати и бѣдни, началници и
подчинени, старши и младши, сво-
бодни и роби, да тръгнемъ слѣдъ
Него! Само въ Него Единичкия ние
ще намѣримъ щастие, радостъ, до-
волство и блаженство.

Молитва

Текстъ: Люб. Бобевски.

Музика: Ник Пенчевъ.

Бавно

Дай ми, Бо-же, здра-ве, Дай ми, Бо-же, си-ла,
За да сжм от-мя-на, азъ на ма-ма ми-ла

Дай ми, Боже, здраве,
Дай ми, Боже, сила
Та да съмъ отмѣна
Азъ на мама мила!

Татку въ старинитѣ
Азъ да съмъ подпора,
Съвга да прѣглеждамъ
Клети, бѣдни хора!

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

Нѣма мѣсто за Него отъ Муди.

И сложила Го въ яслитѣ, защото нѣ-
маше мѣсто за Него въ г-стинница
(Лук. II, 7).

Четире хиляди години еврейтѣ
очакваха тоя младенецъ. Още въ
Едемъ, прѣди изгонването на Ада-
ма и Ева, Богъ обѣща, че сѣме
отъ жена ще смаже главата на
змията. И като се почне отъ
Адама, прѣзъ всички вѣкове ев-
реитѣ се стараеха да проникнатъ
въ тайната и да разбератъ бжде-
щето на тоя младенецъ. Проро-
цитѣ пророчествуваха за Неговото
идване и цѣлия народъ Го очак-
ваше. Той ревностно изучваше
пророчествата, за да узнае, кога
ще се яви. И първото нѣщо, което
чуваме при Неговото появяване въ
тая страна, това е, че за Него нѣ-
маше мѣсто въ малкия хотелъ на
града Витлиемъ. Той можеше да
се яви съ всичката си слава, ве-
ликолѣпие и величие на небесния
свѣтъ. Може би, ако Той се явѣ-
ше съ ангелитѣ въ славата на
Отца и въ Своята собствена сла-
ва, както ще се яви въ свое врѣ-
ме, народътъ щѣше да Го приеме,
понеже това би му се понавило.
Но да се яви Той въ унижение,
това не могло да се понарави на
естественния човѣкъ.

За какво Той дойде ?

Дойде да даде на трудещитѣ се
покой; дойде да погърси и спаси
погиващитѣ, да даде зрѣние на
слѣпитѣ, да помогне на очаква-
щитѣ помощъ, да яви Своя Отецъ,
да даде миръ на огриженитѣ, да
изцѣри съкрушенитѣ по сърдце.
И все пакъ за Него нѣма мѣсто.

Когато кралетѣ и принцетѣ на
чужди държави дождадатъ при-
насъ, какъ ги приемаме ? Колко

почетъ оказваме на тия князе ! А
когато слѣзе на земята небесния
Царь, каква срѣща Той намѣри ?
Него Ге сложиха въ яслитѣ, по-
неже нѣмаше мѣсто въ гостилни-
цата. Но на това може да се въз-
рази : „Тѣ не знаели кой е Той.
Ако знаеха това, иначе щѣха да
Го приематъ“. Но това е грѣшка,
тъй като ние четемъ, че когато
дошли мждрецитѣ отъ Изтокъ въ
Иерусалимъ и попитали царя : „кж-
дѣ е родилиятъ се царь Иудейски“,
не само Иродъ, но и цѣлия Ие-
русалимъ се разтревожилъ.

Иродъ казалъ на мждрецитѣ, да
отидатъ въ Витлиемъ, да разу-
чатъ за младенеца и да му съоб-
щатъ, за да се поклони и той на
младенеца. Лъжливъ лицемѣръ !
Той искаше да убие младенеца.

Не само Иерусалимъ затвори вра-
тана Него, но и Назаретъ. Когато
Той се върна въ града, въ който бѣ-
ше възпитанъ, и донесе най-добрата
славна вѣсть отъ Бога, Назаретъ
Го не пожела. Назаретени го из-
гониха отъ синагогата, изкачиха
Го на върха на планината, откъ-
дѣто искаха да Го хвърлятъ. Тѣ
не Го желаеха, за Него у тѣхъ
нѣмаше мѣсто.

Казватъ, че сега свѣта е по-до-
бъръ и по-умень, че ние сме на-
прѣднали и че, ако сега дойдеше
Христосъ, всичко ще бжде съвър-
шено иначе. Сега ние сме въ
свѣтлина, а Той дошълъ въ врѣме
на тъмнина. Тогава не Го приели,
а сега биха Го приели.

Но помислете добръ, кой на
родъ би Го приелъ ? Мнозина отъ

тъй наричанитъ християни биха казали: „ние не Го искаме, ние не сме готови“. А търговцитъ биха ли пожелали Неговото идване. Нима ще бждатъ възможни безбройнитъ лъжи въ търговията, ако Той дойде? Спомнете си, какви лъжи ставатъ въ търговията и колко хора сж увлечени отъ тѣхъ! Тия хора никога нѣма да се зарадватъ, ако Христосъ дойде. Когато дойде, Той ще царува въ правда. Мислите ли вие, че хората на политиката желаятъ Неговото идване или биха Го привѣтствували? Мислите ли, че демократическитъ партии биха му се зарадвали? Какво биха тѣ направили съ Него? У тѣхъ нѣма мѣсто за Него, тѣ не Го искатъ. Всѣка неправда въ политиката ще трѣбва да се изостави, щомъ Той дойде да царува въ правда. Жалае ли Го нашето висше общество, неговата „есенция“, както се говори у насъ? Идете на което искате мѣсто, разходка или гуляй и погледнете, желаятъ ли Го тамъ. Опитайте се да заговорите за Христа, за това, колко Той е скѣпъ за душата. Васъ втори пѣтъ нѣма да ви пропуснатъ. Тѣ не Го искатъ и нѣма да Ви искатъ, щомъ Вие живѣте благочестиво въ Христа Исуса.

Факта си е фактъ: нѣма у насъ мѣсто за Сина Божия.

Когато Той бѣше на земята и ходѣше отъ село въ село, отъ градъ въ градъ, за Него нѣмаше добъръ приемъ, Него не Го искаха.

Деветнадесетъ вѣка мина отъ онова врѣме. Неговото Евангелие се проповѣдва по всички хълмове и долини. Хората обходиха морета и пустини, за да проповѣдватъ въ всички страни Евангелието на Исуса Христа. И все пакъ грамадно число хора, чули за тая проповѣдъ,

не Го желаятъ. Щомъ почните да проповѣдвате за Сина Божия, тѣхнитъ лица се намръщватъ, като че имъ поднасяте смъртна присяда. О, какъ дяволътъ е излъгалъ свѣта! Исусъ Христосъ ще дойде не да ни приближи къмъ земята, а да издигне погледитъ ни къмъ небето. Той дойде не да направи жьвота мраченъ и тежъкъ; а, напротивъ, да го обърне въ свѣтълъ и радостенъ. Когато хората даватъ мѣсто въ сърцето си на Сина Божия, Той ги просвѣщава. Скърбящото и помрачено сърдце става радостно и свѣтло: Той донесе на свѣта миръ и благословение. Той, бидейки богатъ, обѣдне заради насъ. Той можеше да дойде въ блѣсъка и славата на небесния свѣтъ. Можеше да се роди въ дворець. Но Той остави дворцитъ и прѣдпочете яслитъ, за да сподели участъта на бѣднитъ и смиренитъ. Неговата люлка бѣше му врѣменно отстѣпена. Горницата, дѣто стана тайната вечеря, сжцо врѣменно Му бѣше отстѣпена. И ослето, на което Той язди, влизайки въ Иерусалимъ, сжцо Му бѣше дадено врѣменно. Единствения пѣтъ когато ние чуваме, че Той не вървѣлъ пешкомъ, това било язденето Му на врѣменно взетото осле. Кжщата, въ която Той живѣше, сжцо бѣше наета. Тога, Който бѣше богатъ и имаше славата на небесния свѣтъ, обѣдне заради насъ. Той остави тамошното облѣкло, слѣзе тукъ и вкуси бѣдностъ заради насъ и все пакъ свѣтътъ се обръща и казва: „азъ не се стремя къмъ Него, азъ не Го искамъ“. Той донесе за свѣта благословение, а свѣта отхвърли това благословение. Той иска добро за хората, а тѣ нищо не искаха да приематъ отъ Него. Всич-

ки врати въ Иерусалимъ бѣха за-творени за Него. Еднажъ Той каза: „лисицитѣ иматъ дупки и птицитѣ небесни — гнѣзда, а Синъ човѣшки нѣма кждѣ да сложи главата си“. Помислете надъ това. Птичката, която трепти прѣдъ насъ въ въздуха има свое гнѣзденце, свой домъ, лисицата има своя дупка, а Синъ човѣшки нѣма кждѣ да сложи главата си. Струва ми се, че много добрѣ щѣше да бжде, ако азъ живѣехъ въ онова врѣме. Иска ми се да съмъ ималъ тогава кжша въ Иерусалимъ, за да канѣхъ Христа у себе си, да стоехъ при нозѣтъ Му, като Мария, и да слушахъ думитѣ Му. Но ако живѣехъ тогава, навѣрно, и моята врата щѣше да бжде затворена за Него. Неотдавна азъ си мислѣхъ за това и слѣдната мисль ми дойде: има мѣсто, кждѣто азъ мога и сога да приема Сина Божия, само едно мѣсто — това е моето сърдце. Това е единственото мѣсто, кждѣто Той желеа да прѣбивава. Ако ние Му дадемъ мѣсто въ нашитѣ сърда, Той съ радость ще дойде и ще вечеря съ насъ.

О, мой приятелю, имали за Него мѣсто въ твоето сърдце? Това е най-важния въпросъ. За удовольствие има мѣсто. За похоти има мѣсто. За страсти има мѣсто. За зависть има мѣсто. За свѣта има мѣсто. За всичко има мѣсто, освѣнъ за Сина Божия, за Него нѣма мѣсто. Когато Той сътворилъ нашитѣ съ твоето сърдце, въ тѣхъ имало мѣсто за Него, но врагѣтъ на душата дошелъ и завладѣлъ това мѣсто.

Когато сътворилъ свѣта, Той направилъ мѣсто за тебе и за мене, и за Себе си. А когато дойде на земята, не се намѣри за

Него мѣсто. Единственото мѣсто, което се намѣри за Него, бѣше кръста. И на кръста Го приковали. Свѣтътъ и сега не е по-дружелюбенъ къмъ Христа, отколкото бѣше тогава. Но ако Неговитѣ ученици Му дадатъ мѣсто, Той ще дойде и ще прѣбивава съ тѣхъ, ще ги благославя и издига. Той ни говори: „ако вие Ми дадете тукъ долу мѣсто, Азъ ще ви дамъ мѣсто тамъ — горѣ. Ако вие ме прославите и Ме изповѣдате тукъ. Азъ ще ви прославя въ небеснитѣ чертози и ще ви изповѣдамъ въ при-сѣтствието на Отца и ангелитѣ“.

Прочее, да очистимъ въ нашитѣ сърдца мѣсто за Сина Божия! Сега, когато Той хлопа въ вашитѣ сърдца, махнете прѣградата и кажете: „влѣзь, влѣзь, Господи!“ И вие ще видите, какъ Той ще побърза да влѣзе.

Какво Той говори? Послушайте. Вашето сърдце трепери? Христосъ чука. „Ето стоя прѣдъ вратата и чукамъ. Който Ми отвори, при него ще влѣза и ще вечерямъ съ него и той съ Мене.“

О, грѣшнике, отвори вратата на твоето сърдце. Отвори широко и кажи: „Сине Божия, влѣзь въ моето сърдце!“ Той нѣма да отmine да не влѣзе и да не живѣе съ тебе. Той никога нѣма да те остави и захвърли.

Въ врѣме на скръбъ Той ще бжде твой утѣшителъ. Въ врѣме на затруднения — твой освободителъ. Ако ти искашъ да имашъ приятель по-близъкъ отъ братъ, дай мѣсто въ сърдцето си на Сина Божия. Ако ти искашъ да имашъ другаръ, който да ти помага въ врѣме на изпитания и изкушения, дай мѣсто въ сърдцето си на Сина Божия.

МОЛИТВА.

Поезия отъ: ЛЮБ. БОБЕВСКИ.

Музика отъ: Г. Атанасовъ.

Andante maestoso (♩ = 60).

1. О. Бо - же, дай ми си - ла, Умъ био - тьръ, кръ - пькъ духъ, Къмъ
2 На ча ма и ча гат - ко Жи - ло - та про - дъл жи, Лю -

по ли - ва на зло - го Да бл - да вѣч - но слухъ! Къмъ
божь и сил - на вѣ ра Въ ду ша имъ Ти вло жи! Лю

по ли - ца на зло - го Да бл - да Да бл - да вѣч - но слухъ!
божь и сил - на вѣ ра Въ ду ша имъ Въ ду - ша имъ Ти вло - жи!

НОВИ ИЗДАНИЯ НА „БЪЛИЯ КРЪСТЪ“

СЛОЖЕНИ СЖ ПОДЪ ПЕЧАТЪ 50 ВИДА НАЙ-РАЗНООБРАЗНИ РЕЛИГИОЗНИ ХУДОЖЕСТВЕНИ КАРТИНИ ДВА ФОРМАТА — ФОРМАТЪ $\frac{2}{3}$ ПОЩЕНСКА КАРТА И ФОРМАТЪ — ПОЛОВИНА ОТЪ $\frac{2}{3}$ ПОЩЕНСКА КАРТА. ДВАТА ВИДА СЖ СЪ ТЕКСТЪ НА ГЪРБА И ПРЪДНАЗНАЧЕНИ ЗА РАЗДАВАНЕ НА МЛАДЕЖЪТА. ЦЪНИ 10-20 СТ. ПАРЧЕ. ИЗПИСВАТЪ СЕ ОТЪ РЕДАК. НА „ХРИСТИЯНКА“.

Въ душата ми...

Текстъ : Люб. Бобевски

Музика : Никола Блажевъ

Andante (doloso-espressivo).

В' ду ша та ми е пу сто и съ ка шъ я гне
ти кош ма ренъ съ нъ, надъ безъ ни срѣдъ тъмни на де ти!

Въ душата ми е пусто	И мѣсто не намира
И сѣкашъ я гнети	За отдихъ и покой
Кошмаренъ съ нъ, надъ бездни	И въ пѣтя си се сблъсква
Срѣдъ тъмнина лети!	Съ съ изпитни безброй!

Отварямъ златни двери
И влизамъ въ Твоятъ храмъ,
Отмора и почивка
Намирамъ само тамъ!

„ХРИСТИЯНКА“

Още двѣ книжки и „Христианка“ завършва първата си годишнина. Добрия приемъ на „Христианка“ и добритѣ отзиви за нея, ни насърчаватъ къмъ работа и за въ бждеще. Но нека се знае отъ читателитѣ и абонатитѣ, че при луксозността на хартията, печата и пр. на „Христианка“, тя мжно може да се издържа съ 3—4 хиляди абонати. За да се подобри още повече ней сж необходими най-малко 6—8 хиляди абонати прѣдплатили. И ние се надѣваме на всички сегашни абонати, че тѣ ще се нагърбятъ да запишатъ всѣки още по 2—3 абоната. Два абоната да се намѣрятъ между своитѣ познати и роднини не е трудна работа. Ето защо ние най-настоятелно молимъ: които обичате „Христианка“, покажете това на дѣло, като запишете по 2—3 нови абонати!

Въ Божия храмъ.

Музика: Протоиерей П. Сомлевъ

Andante cantabile

Тебе Боже, днесъ се молимъ
съ погледъ горѣ къмъ небо;
Нека, Боже, твоята воля
да ни освети сърцето.

Нека всичко, що мечтаемъ,
да е свято, благородно;
Нека всичко, щото правимъ
Тебе, Боже да й угодно!

Помогни ни, Боже, мили
къмъ небо да лѣтимъ;
Дай ни, Вишній Боже, сили,
за да славимъ Твойто име!

Помогни на всички тука,
що се молятъ в тазъ ограда,
на труда имъ дай сполука,
на душата имъ — отрада.

Тебе, Боже, днесъ се молинь
съ погледъ горѣ къмъ небо;
Нека, Боже, твоята воля
да ни освети сърцето.

Нека всичко, що мечтаемъ
да е свято благородно;
Нека всичко, щото правимъ,
Тебе, Боже, да й угодно. —

5 Ноември 1922. Таланъ.

Тебе Боже, днесъ се молимъ
съ погледъ горѣ къмъ небо;
Нека, Боже, твоята воля
да ни освети сърцето.

Нека всичко, що мечтаемъ,
да е свято, благородно;
Нека всичко, щото правимъ
Тебе, Боже да й угодно!

Помогни ни, Боже, мили
къмъ небо да лѣтимъ;
Дай ни, Вишній Боже, сили,
за да славимъ Твойто име!

Помогни на всички тука,
що се молятъ в тазъ ограда,
на труда имъ дай сполука,
на душата имъ — отрада.

Тебе, Боже, днесъ се молинь
съ погледъ горѣ къмъ небо;
Нека, Боже, твоята воля
да ни освети сърцето.

Нека всичко, що мечтаемъ
да е свято благородно;
Нека всичко, щото правимъ,
Тебе, Боже, да й угодно. —

Съобщава: Ц. Калчевъ.

Разпространявайте „ВѢРА и ЖИВОТЪ“, периодично издание на „БЪЛГИА КРЪСТЪ“. Излѣзли сж до сега 28 броя — най-разнообразно съдържание. Единъ брой—50 ст. Изписва се отъ редакцията на „Християнка“.

Света Павла Витлеемска.

Произхождение и възпитание.

Великата основателка на Витлеемскитѣ манастири, дѣйната и неуморна сподвижница на отцитѣ църковни, на която ние дължимъ много творения на блажени Иеронима, подбужданъ къмъ трудъ отъ нейната благочестива и гореща жажда да разбере Св. Писание, горящата отъ любовъ къмъ Бога и за ревностна служба Нему, на Църквата и ближнитѣ, Св. Павла се родила въ Римъ около половината на IV вѣкъ въ царуването на императоритѣ Констансъ и Констанций. Тя била изъ една отъ найстаритѣ и знаменити фамилии на римскитѣ патрици и — Сципиони и Гракхи.

Римската кръвъ у нея била съединена съ гръцка, тъй като нейния баща — Рогатий, произлизалъ отъ едно изъ древнитѣ елински племена, водейки своята родословна линия до Микенскитѣ царе и до Агамемнона.

Влиянието на тоя двойственъ произходъ се отразило върху нравствения обликъ на Павла, която обладала високъ умъ, велико сърдце и необикновено силна и пламенна душа.

Възпитавана отъ майка си въ духа на християнското благочестие и на дълбоко отвращение отъ езичество, Св. Павла била приучавана къмъ строгъ животъ, еднакво подобаващъ както на християнката, така и на патрицианката отъ древенъ родъ. Грижливо пазена подъ сѣнката на домашния покривъ, тя никога не посѣщавала цирковетѣ и зрѣлищата, съ прѣзрѣние минавала край всички мѣста на ези-

ческата жестокость, разпуснатость и развратъ.

Родителитѣ на Павла посѣщавали заедно съ нея базиликитѣ и гробницитѣ на мченицитѣ въ какакомбитѣ. Тя обичала тия мѣста, осветени съ кръвта на мченицитѣ, обичала да диша светото благоухание на тѣхнитѣ гробници, да се любува на безискуствената живость на благоговѣйнитѣ символи, и досега привеждащи въ умиление вѣрващето сърдце и когато, излизайки оттамъ, тя срѣщала близо до катакомбитѣ великолѣпния паметникъ на нейнитѣ прѣдци — сципиони — въ душата ѝ се издигало чувство на прѣзрѣние къмъ суетата на всичко земно, което чувство отпослѣ станало свѣтлина и подвигъ на нейния животъ.

Въ християнското възпитание на Св. Павла, слѣдъ молитвата, първо мѣсто заемали милосърднитѣ дѣла. Грижата за бѣднитѣ дълбоко проникнала въ обичаитѣ на християнитѣ и била добръ организирана отъ римскитѣ епископи, тъй че Павла привикнала отъ ранна възраст да приема въ тѣхъ участие.

Когато майка ѝ я въвеждала въ базиликата, построена върху гробницата на Св. Агния, тя ѝ разказвала, какъ благочестивата царица Елена прѣнебрѣгнала величието на царския вѣнецъ, дошла тукъ собственоръчно да служи на убогитѣ, или по-добръ казано, на самия Иисуса Христа въ лицето на бѣднитѣ.

По тоя начинъ въ душата на дѣтето били посѣти сѣмената на състрадание къмъ нещастнитѣ, които сѣмена скоро се прѣвѣрнали

въ гореща и висока любовъ къмъ тѣхъ.

Освѣнъ книгитѣ на Св. Писание които били нейно първо четиво Павла изучвала грѣцката и римската литература и говорила еднакво свободно и на двата езика. Ней сж били извѣстни произведе-нията на историцитѣ, поетитѣ и философитѣ и въ резултатъ тя извлекла голѣма полза отъ това външно образование за своя високодуховенъ животъ, а на първо врѣме тия сериозни понятия развивали у нея щедритѣ дарби на природата, здравата логика, твърдъ умъ и разждѣкъ. По тоя начинъ било установено благотворното равновѣсие между нейното умствено и нравствено развитие.

Съпружески животъ.

Когато напълнила петнадесетъ години, родителвѣтѣ ѝ я омжжили за единъ младъ римлянинъ, сжщо тѣй, както и тя, отъ грѣцко произхождение по дѣди, на име Токсотий, принадлежащъ по майка къмъ древната фамилия на Юлиевци, хвалящи се съ своя произходъ отъ Енея. Младиятъ Токсотий билъ езичникъ, но въ онова врѣме християнството разрѣшавало смѣсенитѣ бракове и ги търпѣло, стига свободата на съвѣстѣта да оставала неприкосновена и често, споредъ думитѣ на св. апостоль Павелъ, невѣрващиятъ мжжъ бивалъ обръщанъ отъ вѣрващата жена.

По своитѣ нравствени качества Токсотий билъ напълно достоенъ за своята млада жена, пламенно я обичалъ и сжщо билъ обичанъ отъ нея. Шестдесетъ години на безоблачно щастие имъ дало петъ дѣца, надминаващи едно друго както по физическата, така и по нравстве-

ната си красота. Отъ четиритѣ дѣщери третата, на име Евстохия, се отличавала съ особени склонности на душата, криещи въ себе си духовни съкровища. Нейната необикновена привѣрзаностъ къмъ майка ѝ и благоговѣйното ѝ отнасяне къмъ нея съединило тѣхнитѣ души въ една и ги направило нераздѣлни за цѣлъ животъ. Най-малкия въ сѣмейството билъ Токсотий, надеждата на родителитѣ.

Въ врѣмето на своя съпружески животъ Павла не могла да се запази отъ она блѣсъкъ, отъ она разкошъ, които я заобикаляли. Но и срѣдъ тоя разкошъ, макаръ и да е била далечъ отъ съвършенната добродѣтелъ, която достигнала по-послѣ, Павла била дълбоко уважавана и привеждана за примѣръ по чистотата на своето поведение. Но качество, достойно за още по-голѣма похвала, е била нейната доброта, а наредъ съ нея — кротостъ, привѣтливостъ, снихождение и състрадание къмъ слабиѣ.

За лѣтописеца тя се прѣдставя, като жена заобиколена съ щастие: любима съпруга, щастлива майка, една отъ най-виднитѣ измеждуримскитѣ жени, както по произходъ, така и по собственото свое достоинство и добродѣтели, сниходителна и добра, уважавана отъ езическото общество, срѣдъ което живѣла, приятелка на всички благочестиви въ църквата хора, — съ една дума, тя била, споредъ из-раза на Блаж. Иеронима „Слава за своя мжжъ, своето сѣмейство и за цѣлия Рим“. Даже погледитѣ на народа съ уважение били отправени къмъ тая жена, носеща блѣстяще и скжпоцѣнно за римската гордостъ име и напомваща съ строгата чистота на своя животъ мно-

гочадността на древнитѣ римски матрони.

Изборътъ Божий.

Но историческата Павла, светата, която Господъ пожелалъ да направи образецъ за душитѣ, била не свѣтска, щастлива жена, изпълнена съ скърбъ срѣдъ своето щастие, побѣждаваща изтезания, извършваща велики дѣяния, които се раждатъ само отъ голѣми скърби. Като че на Бога било угодно въ продължение на 30 години да събере около нея всевъзможно благополучие, сѣкашъ да украси жертвата си, та да накара хората по-ясно да разбератъ нищожеството на всичко земно. Тукъ завѣсата се вдига и историята вижда напълно Павла. Въ сжщностъ, тукъ се започва сжщинската нейна история, — историята на нейната душа.

На 32 година отъ своя животъ, слѣдъ шестнадесетъ годишно безоблачно щастие, Павла овдовѣла. Ударътъ толкова я поразилъ, че се страхували за нейния животъ, но дѣцата и особенитѣ нейни духовни дарби я спасили отъ отчаяние. Въ живота на всѣкъ човѣкъ има минута на прѣломъ, отъ който зависи цѣлото му бждеще.

Високата душа на Павла, подхвърлена на тежко изпитание, разбрала, какво Богъ очаква отъ нея, и тя рѣшително дала вжтрѣшно съгласие за пълно измѣнение на своя животъ.

Подготвлението.

Още при живота на мжжа си, св. Павла особено дружала съ нѣкои жени, извѣстни въ църквата по своето благочестие и подвижнически животъ, и най-вече съ една отъ тѣхъ, на име Маркела, принадлежаща сжщо, както и тя, къмъ

една отъ най-древнитѣ римски фамилии. Въ двореца на Маркела, намиращъ се на Авентийския хълмъ, се събиралъ кржжокъ избрани, посветили себе си на Бога, дѣвици и вдовици отъ висшето съсловие, къмъ които гѣсно се приближила и св. Павла слѣдъ смъртта на мжжа си.

Благочестивиятъ епископъ, който въ онова врѣме заемалъ римската катедра, папа Дамасъ, 79-годишенъ старецъ, силно поддържалъ и одобрявалъ това движение на християнскитѣ добродѣтели. Дамасъ билъ единъ изъ виднитѣ великани въ първото врѣме на папството, Той много направилъ за външното благосъстояние на църквата и за разпространение на християнското благочестие. Но най-вече той се грижилъ да запази у своето паство чисто християнския духъ на първитѣ времена и водилъ силна борба противъ промѣквациѣ се въ църквата римски и езически обичаи. Поради това той билъ явенъ покровителъ и почитателъ на кржжочка на мжжественитѣ жени, които очудвали Римъ съ своитѣ добродѣтели. Самъ писалъ въ проза и въ стихове похвали за дѣвството, като призовавалъ къмъ него избранитѣ души.

Пламенната Маркела раздухвала у Павла искрата на запалилото се призвание къмъ подвижнически животъ. Сама поразена на младини отъ подобенъ ударъ, тя най-вече отъ всички е могла да разбере Павла и безъ трудъ намирала думи, способни да обърнатъ къмъ небето нейнитѣ погледи, помрачени отъ сълзи, и да издигнатъ къмъ Бога нейната ослабнала душа. Дружбата на двѣтѣ жени закрѣпнала още повече. Маркела станала сестра на Павла и

майка на нейнитѣ сирачета дѣца, отъ които тя, съ съгласието на Павла, взела при себе си за възпитание въ крѣжкока на Авентинскитѣ дѣвици младата Евстохия, проявяваща особена наклонност къмъ дѣвственъ животъ. Павла съ радостъ прѣдала врѣменно на другарката си своята дъщеря, като оставила при себе си най-голѣмата — Блезила, готова за омжване, Павлина и малолѣтнитѣ Руфина и Токсотия. Промѣната, която станала у Павла, била бърза и рѣшителна. Между нея и свѣта се открила бездна. Тя се облѣкла въ дрехата на вдовица, за да не я снима вече никога, като скѣсала завинаги робството на свѣтското приличие. Но това скѣсване съ свѣта въ сжщото врѣме било най-дѣлбокъ стремежъ къмъ Бога.

Първото стѣпало.

Като чувствувала, че нищо не може да напълни безграничната пустота, която се отворила у нея, че всичко на земята се разрушава и бѣга отъ насъ, че само единъ Богъ вѣчно прибивава съ насъ и че въ Него единствения всичко се състои, тя се обърнала къмъ Него тъй пламенно, съ такава пълнота на радостно чувство, че тъй горещо оплакваната отъ нея смъртъ на Тексотия станала за нея, като че ли освобождение. Първото стѣпало, на което тя се качила, била нейната нова силна любовъ къмъ молитвата. Не единъ пѣтъ изгрѣващото слънце я сварвало на колѣнитѣ. Голѣма радостъ за нея било да пѣе псалми въ Авентинската молилна наедно съ дѣвицитѣ на Маркела. Тя ежедне но сжщо се занимавала съ размишления надъ Св. Писание. По тоя начинъ, голѣмата скръбъ, която помрачава

слабитѣ души, напълнила душата на Павла съ свѣтлина на радостъ и надежди на Бога. Въ сжщото врѣме тя мъжествено встѣпила въ пѣтя на подвизитѣ и на християнското самоотречение, като отхвърлила всички изнѣжени прилички и удобства на живота.

Подвизитѣ, които прѣвърнали младата, изнѣжената патрицианка въ пустинна отшелница срѣдъ разкоша на живота, разпустнатостта на езичницитѣ и лекомислието на посрѣдственитѣ християни, издигнали св. Павла до необикновена любовъ къмъ ближния: сърдцето ѝ обръщайки се къмъ любовта Божия, въ сжщото врѣме изливало милосърдие върху бѣднитѣ и както по строгостта на живота, така и по дѣлата на милосърдието тя скоро надминала своята дружка — Маркела. Павла имала голѣмо поприще за трудъ, тъй като въ царския градъ, който считалъ труда унижение на човѣшкото достоинство, царувала ужасна бѣдностъ и, безъ да се гледа на императорскитѣ раздавания и на докарваното отъ Сицилия и Египетъ жито, не било достатъчно за изхранването на народа. св. Павла посветила себе си всецѣло въ служба на тая страшна нищета между долнитѣ слоеве на населението въ Римъ. Всички нейни доходи отивали за милостиня. Нейното милосърдие не знаело прѣдѣли: никога бѣднитѣ не се връщали отъ нея съ праздни рѣцѣ. Тя давала всичко, и когато нищо не оставало у нея, взимала на заемъ, за да раздава наново. Като не се удовлетворявала и съ това, св. Павла, безъ да се страхува да стане отечителна, употребявала въ помощъ на бѣднитѣ своето високо положение въ Римъ. (Слѣдва),

АНКЕТА СРЪДЪ УЧЕНИТЪ.

4. а) Много водители на науката, като смирили християни, сж се молили и чели молитви, чели сж духовна литература и въ нея сж намидали утѣха; б) много водители на науката сж повѣрявали живота си Богу и сж се молили Богъ да приведе човѣчеството къмъ познание на Неговото име и в) нѣкои учени отъ университетската катедра сж прѣпорѣждали на студентитѣ да четатъ Библията, а други писали религиозни съчинения.

Съ процитираното до тукъ не се свършва всичко казано отъ лидеритѣ на науката по въпроса за отношенията на ученитѣ къмъ вѣрата. Има нѣщо още по-поразително, *по-съкрушително за отрицателитѣ* въ отговоритѣ на ученитѣ мжже. И не само това, но има нѣщо отъ което ние, вѣрващитѣ, можемъ да черпимъ високъ примѣръ и енергия за подражание. Въ отговоритѣ си ученитѣ твърдятъ, че знаятъ съ положителност много водители на науката, които, като смирили християни, се моляли и четели молитва, четели сж духовна литература и въ нея единствено сж намидали утѣха, като сж убожавали авторитѣ имъ, наричали сж ги рѣководители на човѣчеството, моляли се за тѣхъ и пр. Уви! какъвъ срамъ за сегашнитѣ отрицатели, па и за мнозина отъ насъ християнитѣ, които прѣдпочитаме да четемъ порнографна литература и блудкави романи, а къмъ духовната литература се обръщаме съ равнодушие!

Въ отговоритѣ си ученитѣ твърдятъ още нѣщо по-мило и симпатично, а именно, че мнозина водители на науката, повѣрявали живота си Богу, както и она на близкитѣ си, молили се Богу да приведе хората къмъ Неговото (на Бога) познаване, къмъ вѣрата, прѣзъ цѣлия си животъ сж чели Евангелието и въ него сж намидали под-

дръжка въ живота; изпълнявали религиознитѣ си задължения и обряди, съ охота ходили въ църква и на проповѣди, нѣкои учени отъ университетската катедра прѣпорѣждали на студентитѣ да четатъ Библията, а други писали религиозни съчинения.

Но нека оставимъ да говорятъ по това самитѣ именити учени:

Джозефъ Прествичъ, († (14 юний 1896 г.) въ момеита на своята смъртъ се считалъ най-великъ отъ съвременитѣ геолози и билъ нареченъ „достопочтенъ възлюбенъ баща на Геологята“, както заявилъ д-ръ Гиксъ въ своята президентска рѣчь въ геологическото дружество въ 1897 г.; билъ президентъ на това дружество и членъ на англиканската църква. Като говори за неговата прѣдсмъртна болестъ, госпожа Прествичъ пише:

„Прѣзъ нощта, когато бѣше прочетена кратка молитва за болния, състояща се отъ една-двѣ фрази, той се издигна и присѣдини съ усърдие къмъ общата молитва и повтори нѣколко стихове отъ псалма, който се завършва съ духовенъ химнъ и който той особено обичаше да слуша и повтаря“.

Сжръ Джеймсъ Пжджетъ, частъ отъ отговора на който по-рано процитирахме, по другъ въпросъ, по това пише:

„Моитѣ неджзи се усилватъ, благодарение на Бога, безъ болки,

но не безъ очевидни прѣдупрѣждения и тия азъ се старяхъ да използвамъ както трѣбва при помощта на дадената ми отъ васъ миналата година книга съ молитва отъ Д-ръ Пюзи, издадена отъ докторъ Лидона, и „размишленията на епископа Андриуса. Чини ми се, че нѣма да намѣря по-добри човѣшки ръководители. Богъ да ги благослови и да ми покаже, какъ правилно да се възползвамъ отъ тѣхъ, като прибави и тази милость къмъ Неговитѣ вече многочислени къмъ мене милости“.

Хенри В. Окландъ († 1900 г.), професоръ по медицината въ оксфорския университетъ отъ 1858 до 1894 г., доцентъ по анатомия, високъ авторитетъ въ въпроситѣ по физиология и анатомия, по които е написалъ много трудове. За него биографа му пише: „При широчината на мисълта и търпимостта къмъ всички, той самъ си оставалъ истински синъ на англиканската църква: нейнитѣ молитви, обреди, нейния духъ били жизнени фибри на цѣлото му сжщество. Мислитѣ, съ които той завършилъ своето духовно завѣщание, сж неговото послѣдно земно изповѣдание:

„Съ дълбоко съзнание на милосърдието и благостта Божия къмъ мене и всички мои близки, роднини, дѣца, и другари, и помнейки праведния животъ на скжпата ми жена, която по-рано отъ мене замина въ вѣчността, азъ прѣдавамъ своята душа на своя Отецъ Небесенъ, съ вѣра и любовь къмъ Христа и съ надежда за прошка на грѣшкитѣ, направени отъ мене въ моята свещена професия. Моля се, щото добросъвѣстното и всестранно изучаване

на природата въ Оксфордъ и другитѣ мѣста да приведе хората къмъ познаване Бога и любовь къмъ Него, къмъ вѣра и милосърдие и къмъ по нататъшно прѣдупрѣждане и облекчение на тѣлестнитѣ и умственитѣ страдания на всички човѣшки раси“.

Професоръ В. К. Паркеръ, който отъ Карленеръ е нареченъ „великъ сравнителенъ анатомъ“, на правилъ слѣдното признание:

„Въ продължение на 50 години радостта въ Господа бѣше моята сила, четиритѣ Евангелия, наречени отъ нѣкои старчески бѣлнувания, или хитро измислени лъжи, на които да се вѣрва било безнравствено, — тѣзи прѣдполагаеми измислици служиха ми поддръжка въ живота и даваха подема на душата и ума ми“.

Едуардъ Дарвейсъ, д-ръ по медицината, професоръ по химията, прѣдседателъ въ нѣколко учени дружества, д-ръ на наукитѣ, членъ на академията, пише:

„Ето два примѣра изъ областта на моя опитъ (единъ — съвсѣмъ неотдавна), които доказватъ, че знаменититѣ учени не сж нерелигиозни и не сж враждебни на християнството. Всѣка годика Британската Асоциация за прогреса на наукитѣ устройва въ продължение на седмица, нѣкъждъ вънъ отъ Лондонъ, събрания, на които присѣтствува не малко количество заслужили научни дѣйци. Въ недѣлния день на тази седмица всички изповѣдания организиратъ редъ проповѣди, на които призоваватъ членоветѣ на Асоциацията. И много отъ членоветѣ съ охота отиватъ въ храма, А ето и другъ фактъ: миналия вторникъ професоръ Стерлингъ чель своята първа прѣзъ текуция семестръ лек-

ция въ кралския институтъ. Той убѣждавалъ младежитѣ отъ своята аудитория, слѣдъ като се завърнатъ въ къщи, да прочетатъ, ако по-рано не сж правили това, първитѣ двѣ глави отъ книгата Божия. Чини ми се, тия два факта сж по цѣнни отъ собствения мой опитъ по споменатия въпросъ.

Джонъ Г. Гладстонъ († въ ноември 1902 год.) билъ професоръ по химия въ кралския институтъ отъ 1874—77 год., президентъ на физическото и хигиеническото общество. За него В. Дюаръ казалъ: „Гладстонъ е прѣминалъ своя дългъ блестящъ наученъ пжтъ при непрѣстанна любовъ къмъ науката. Нѣщо повече, той създаде свършенна нова отрасль на знанието, наречена физическа химия. Въ тази областъ той работи половинъ столѣтие.“ Въ 1897 г. той билъ награденъ съ медала Деви „за общирность и цѣнность на неговитѣ химически и физически издирвания въ продължение на 49 год.“. Гладстонъ билъ членъ на комитета на „дружеството за доказателство на християнскитѣ истини. Въ отговоръ на запитването на Табрума, той изпратилъ отпечатъкъ на една своя лекция, произнесена на годишното събрание „на Молитвения съюзъ на Лондонскитѣ Банки“. Въ тоя отпечатъкъ се пише:

„Да започнемъ отъ Христа въ Витлиемъ: първитѣ, които дошли при Него били бѣднитѣ селени, а слѣдъ тѣхъ дошли ученигѣ... Прѣминавайки къмъ послѣднитѣ вѣкове, ние намираме, че такива хора, като Коперника, Тиго-Браге и Кеплера, били хора съ християнски духъ, готови да прѣпишатъ на Бога всички свои способности и Нему да отдадатъ хвала. Обръ-

щайки се къмъ нашата родина, ние намираме такива хора (ще говоря само за виднитѣ), като Бекона. Азъ не говоря, че той билъ праведенъ човѣкъ въ всички отношения, но извѣстно е, че той билъ не само вѣрующъ, но и писателъ-християнинъ. Неговитѣ творения съдържатъ не една само възвишена философия, но и много религиозни назидания. По натакъ, ние се срѣщаме съ Нютона; по-велико име ние не знаемъ, име велико въ много области на науката, а може би даже най-велико отъ всички. И въ сжщото време той билъ благочестивъ християнинъ, безъ да се срамува да пише религиозни трудове. Азъ мога да прѣмина къмъ такива имена, като Робертъ Бойля, този „баща на съврѣмнената химия“, или Кюве, единъ отъ най-великитѣ анатоми. Слѣдъ това, азъ мога да укажа на Михаила Фарадея, който билъ смиренъ християнинъ и се старалъ по разни пжтища да изпълни християнското милосърдие. Позволете ми сжщо така да спомена Гершела, Давида Брюстера и Клжрка Максвелла, хора извѣстни като християни, сждейки по думитѣ и трудоветѣ имъ. Ако вие попитате, кое име на живитѣ учени стои по физиката най-високо, вѣроятно мнозина ще ви кажатъ — Кембрижкия професоръ Стоксъ, а други — Вилиямъ Томсонъ (Лордъ Келвинъ), професоръ въ университета въ Глазго, хора вѣрващи въ Христа. Ако се обърнемъ къмъ биологическата отрасль на знанието и попитаме: кое име тукъ стои надъ всички? Намъ, вѣроятно, ще напомнятъ за ветерана на науката Ричарда Оуена, вкладаветѣ на когото по естествена теология сж добрѣ извѣстни. Прѣди 12 дни въ годишнината на

Академията на наукитѣ, бѣха раздадени медали: на професора Флауера, капитана Виляма Жбнея. проф. Кели и Лордъ Рдйлея—ново доказателство, че ония, които заематъ високо положение въ науката, оказватъ се вѣрни ученици Христови.“

А професоръ Хенри В. Окландъ, завѣщанието на когото по рано

цитирахме, въ една своя лекция по тоя въпросъ, пише:

„Общо впечатление отъ моитѣ дълги жизнени наблюдения и моята дѣйностъ се явява това, че у най-великитѣ учени знанието и вѣрата се съчетаватъ едно съ друго и при това съ интензивностъ, не свойствена на ограниченитѣ умове“.

Арх. Ст. Абаджиевъ.

Педагогически бесѣди.

V.

Умствено възпитание.

Когато тѣлесното развитие на дѣтето трѣгне по своя нормаленъ пѣтъ и душевниятъ му животъ почне все по-усилено да се проявява, освѣнъ върху хармонията между тѣлото и душата, майката трѣбва да бди и върху друга сжщо тъй важна хармония: хармоничното развитие на ума, чувствата и волята у дѣтето. Развить умъ за смѣтка на чувствата и волята, — това значи да създадемъ единъ нещастенъ човѣкъ, прѣкалено практиченъ, за когото нѣма да има въ живота нищо свето, нито пъкъ абсолютни морални задължения. Обърнемъ ли внимание повече върху развитието на чувствата, има се опасностъ да създадемъ единъ сантименталенъ и плачливъ характеръ, който, може би, ще има много

добри намѣрения, но ще бжде безсиленъ и неспособенъ да направи нѣщо било за себе си, било за другитѣ. А сполучимъ ли да развиемъ само силна воля, безъ свѣтлината на ума и безъ крилѣтъ на възвишенитѣ чувства, можемъ да бждемъ сигурни, че ще имаме типъ, опасенъ за срѣдата, въ която живѣе. Слѣдователно, извънредно важно е всестранното развитие на дѣтето, като не се занемарява нито една отъ тѣзи три проявления на човѣшката природа.

Кои сж главнитѣ правила, които всѣка майка трѣбва да има прѣдъ видъ при умственото възпитание на дѣтето? Прѣди всичко трѣбва да кажемъ, че, за да изпълни успѣшно тоя свой дългъ майката трѣбва да притежава извѣстно образование. Само тогаватя ще бжде полезна помощница на своето дѣте при снабдяването

му съ най-необходимитѣ познания за въ живота, което е главната цѣль на умственото възпитание. Първото нѣщо, на което трѣбва да се обърне внимание, е развитието на сътивата въ дѣтето: зрѣнието, слуха, мириса и пр. Тѣ сж вратата, прѣзъ които ще влизатъ познанията въ душата на дѣтето и трѣбва да му се даде възможность да ги упражни колкото се може повече. Абсолютно необходимо е всичко да му се покаже *нагледно*, като се отведе въ работилницата, въ фабриката, въ градината, на полето и пр. Това, което не може да му се покаже реално, да му се покаже на подходяща картина, като се придружи съ живо описание. Нищо да не се иска отъ дѣтето да научи само отъ думи, защото ще бжде безполезно губене на врѣме и енергия, а може да се укаже и врѣдно за по-нататъшното му умствено развитие. Не трѣбва да се стремимъ да научи дѣтето колкото се може повече нѣща, а да гледаме да се развие въ него способността да наблюдава и разсждава. Има ли веднѣжъ тѣзи способности, то ще може и само послѣ да се снабди съ всички необходими познания. Да не се радваме, когато виждаме, че дѣтето запомня много лесно. Това е механична паметъ, която се срѣща често у малкитѣ дѣца, но която послѣ изчезва и нѣма голѣмо значение за умственото развитие. Важно е запомнянето, което дѣтето прави не механически, а вслѣдствие вникване въ приликата и разликата между нѣщата и въобще въ тѣхнитѣ отношения и взаимни връзки. Такава паметъ трудно и бавно се придобива, но само благодарни на нея дѣтето може да напрѣдва умстве-

но. Извънредно важно е да привикнемъ дѣтето къмъ самостоятелна умствена работа. Никога да не му съобщаваме неготови нѣща, до които то може съ наша помощъ само да дойде. Това да иматъ прѣдъ видъ майкитѣ, когато ще искатъ да покажатъ на дѣтето си неговитѣ уроци или упражнения, зададени въ училището. Но да не бждемъ вискателни къмъ дѣтето и да не забравяме, че то не може да мисли и разсждава както възрастнитѣ. Неговата мисль почва винаги отъ нѣщо просто и конкретно и бавно отива къмъ по-сложнитѣ и по-отвлечени (абстрактни) нѣща. Съ подходящи въпроси трѣбва да му помогнемъ само да направи тоя прѣходъ. Дѣтското внимание е слабо и не може да се съсрѣдоточава дълго врѣме върху едно и сжщо нѣщо. Монотонното еднообразие убива вниманието и при възрастнитѣ. Ако нѣма въ дѣтето интересъ и настроение за извѣстна работа, безполезно е да му я натрапваме. Но има много нѣща, които живо интересуватъ дѣтето и тѣ именно трѣбва да се потърсятъ и използватъ, за да се упражни то въ съсрѣдоточаване на вниманието и въ умствено усилие. Така нѣкои педагози прѣпорчватъ първитѣ познания да се дадатъ на дѣцата посредствомъ подходящи игри, а буквитѣ да имъ се откриятъ като имъ се дадатъ подъ формата на сладки отъ тѣсто. Уловимъ ли веднѣжъ нишката на интереса въ дѣтето, чрѣзъ умѣло ржководене то ще почне да се интересува и отъ други нѣща и тѣй незабѣлѣзано и съ радостъ ще научи всичко, което ще му бжде потребно. Нужно е обаче самата майка да обикне тая задружна ра-

бота съ своето дѣте, а не да я отекчаватъ неговитѣ въпроси и тя да гледа да се отърве отъ него.

Друго нѣщо, което никога не трѣбва да се забравя при умственото възпитание, е да има единство въ това, което се дава на дѣтето, защото и най-малкото противорѣчие може послѣ да се прѣвърне въ разрушително съмнѣние и безвѣрие. Но какъ да се постигне това единство и около коя обединяюща централна идея да се завърши всичко като около единъ сигуренъ и постояненъ центъръ?

Въ кн. 2—3 на „Християнка“ една *абонатка* изказва твърдѣ интересна мисль въ това отношение. Като казва, че дѣцата обичатъ приказки, авторката на тази малка, но цѣнна статия („Свѣти къмъ младитѣ майки“) прибавя: „Една отъ първитѣ приказки да бже — разказъ за сътворението на свѣта. Не се плаши, че дѣтето нѣма да разбере; разказвай му съ езика на майчината обичъ и то ще разбере; кажи му, че имало врѣме, когато нищо нѣмало; имало само Богъ. Той направилъ всичко — и земята и дърветата и звѣздитѣ и слънцето и планинитѣ. . . всичко! И това Той направилъ, защото е *силенъ* и обича насъ хохората. Съ това ще ориентирашъ дѣтето си да схваща всичко въ живота съ огледъ къмъ Божието съществувание. Съ това то ще стане и по-умно дѣте и по лесно ще започне да разбира много нѣща“. Съ това ще се постигне, прибавяме ние, и единството въ умственото възпитание.

Въ свръзка съ умственото развитие на дѣтето стои и въпроса за развитието на неговия говоръ. Тѣзи нѣща вървятъ паралелно и зависятъ едно отъ друго. Безъ ум-

ствено развитие е невъзможенъ говора, но и умственото развитие зависи отъ правиленъ и богатъ говоръ. При развитието на говора се прави една непростителна грѣшка отъ майкитѣ и тѣзи, които заобикалятъ дѣтето. Понеже то още нѣма правиленъ говоръ, а си служи съ изковани отъ него думи, околнитѣ почватъ да му говорятъ съ тѣзи неправилни думи, като погрѣшно мислятъ, че така дѣтето ще ги разбере. Това никога не трѣбва да става. На дѣтето да се говори винаги правилно, ясно и отчетливо. Покажете му прѣдмета и ясно изговорете названието му. Сжщото се постарайте да направите и съ дѣйствиата и отношенията между прѣдметитѣ. Понеже въ дѣтето подражанието е извънредно силно, то скоро ще налучка истинската дума и нѣма послѣ да се губи врѣме да се поправятъ изкълченитѣ названия на нѣщата. И тукъ трѣбва да кажемъ, че само търпението и обичъта на майката могатъ да дадатъ въ това отношение добри резултати.

Най-послѣ майката никога да не забравя, че умствената работа уморява сжщо тъй както и физическата. Не трѣбва, слѣдователно, да се мисли, че слѣдъ умствено занимание дѣтето, като поиграе гимнастика, ще се отмори. Нуждна е умѣреностъ и при умствената работа и пълна отмора слѣдъ нея. Най-добрата отмора е сънътъ. И майката трѣбва да бди дѣтето да спи достатъчно и спокойно. Не се ли спази хигиената на умствения трудъ, може да се дойде до много печални резултати: нервно заболяване, умствено затпяване и пр.

Идущия пжтъ ще поговоримъ за възпитанието на чувствата и волята у дѣтето. И - о в ъ .

Нашиятъ печатъ за жената.

Общественото значение на жената.

Жената е сѣмейна хероиня, но чрѣзъ мжжа и дѣцата, тя указва твърдѣ значително влияние и върху благосъстоянието на обществото.

Древнитѣ германци, отивайки на война, обикновено взимали съ себе си женитѣ и дѣцата, така че въ биткитѣ постоянно чували подирѣ си тѣхнитѣ гласове, викове и крѣсци. Това вливало въ тѣхнитѣ сърдца безпримѣрна смѣлость и неодолимо мжжество. Понѣкога, впрочемъ, отбити отъ бойното поле, тѣ обръщали тилъ; но насрѣща имъ се изпрѣчвали женитѣ и майкитѣ съ дѣцата, молѣли ги да не отстъпватъ, укорявали ги, изисквали и, най-послѣ, достигвали цѣльта: мжетѣ, бацитѣ и синоветѣ, въодушавени, съ ново мжжество, отново се връщали на бойното поле и побѣждавали неприятеля. Побѣдата е одържана, войницитѣ тържествуватъ, дѣлятъ славата и пляката. А що правятъ женитѣ, които указали такова рѣшително влияние на изхода на битката? Получаватъ ли тѣ своя дѣлъ?—Не, за тѣхъ забравили, — защото не съ тѣхнитѣ ржцѣ е одържана побѣдата; тѣ попрѣдишному се криятъ въ сѣнката на домашното огнище и се гордѣятъ само съ славата на своитѣ мже и синове.

Не такъва ли е сждбата на жената въ историята? Нейното обществено значение и до сега не е още оцѣнено по достоинство, но, дори, и не е признато. Ние само въ теория, по съображение признаваме това значение. Понеже сѣмейството е основна форма на обществото, понеже обществото се състои отъ сѣмейства, и членоветѣ на обществото сж прѣди всичко членове на сѣмейства, ние и съобразяваме, че сѣмейниятъ животъ трѣбва да влияе и на живота на обществото. Нѣмайки осѣзателна прѣдстава за него, ние често пжти забравяме за него. И ако си спомняме по нѣкога за него, само тогава, когато трѣбва да го осждимъ, когато въ него търсимъ причинитѣ на прѣстѣпленията, извършени отъ чиновника, търговеца и пр. Ние виждаме мже — администратори, политици, учени, поети, литератори, артисти; ние се удивяваме на тѣхната благотворна дѣйность и ги увѣнчаваме съ лаври. По нѣкога ние търсимъ причинитѣ, които повлияли на тѣхъ—на тѣхния характеръ и дѣйность, и справедливо ги виждаме въ ония влияния, които имало върху тѣхъ училището и обкржжващето общество, не забравяме дори влиянието на обкржжвалата тѣхното дѣтицтво природа. Но между всички тия причини ние рядко забѣлѣзваме една, наистина, скрита, току-речи

никога не излизаща на вънъ, но между това най-могъществената, — вслѣдствие на общия законъ, пс който таинственитѣ дѣяния биватъ най-могъществениѣ. Така ние се любуваме на мощното стѣбло на джба, на неговитѣ клони и гжсти прѣсни листа; но помислюваме ли нѣкога за оная почва, която го отраснала? Сѣмейството — това е именно почвата, отъ която израстватъ силнитѣ обществени дѣйци: оттукъ тѣ главно черпятъ жизнени сокове.

Насъ очудва енергията и немурността на държавния мжжъ, неговото мжжество въ борбата съ прѣчкитѣ и враговетѣ, неговото благородство, самоотвержение, безкорист е: цѣлото негово честолубие се заключава въ туй — да служи на другитѣ; за общото благо той забравя себе си. Но самъ ли той заслужава честъта за своята благородна, велика дѣйностъ? Не стои ли задъ него сжщество, което поддържа неговата енергия, ободрява го и не му дава нито за минутка да изгуби отъ видъ високата цѣль? Може би неведнѣжъ той билъ готовъ да падне въ борбата с прѣчкитѣ и несполукитѣ, неведнѣжъ се връщаль у дома измжченъ, разбитъ и озлобенъ — и какво? на другия день, бодъръ и неуморимъ, пакъ се явява на публичната арена, като че ли тамъ, у дома си, той ималь изворъ съ жива вода. Движейки се постоянно между интриги, виждайки всеобщия егоизъмъ, своекористие и хладнокръвие къмъ общото благо, той неведнѣжъ и самъ се увеличалъ отъ общия примѣр и готовъ билъ да замѣни общото благо съ своя личенъ интересъ, неведнажъ билъ изкушаванъ отъ тжпоумието на

глупцитѣ и съпротивата на завистниците да прибѣгне до жестокость, до безгранична власть. Но всѣки пжтъ той намираль у дома неподкупния и строгъ сждия, своята олицетворена съвѣсть — въ жената, Отдалечена отъ глетворнитѣ влияния, обкржжващи мжжа, тя никога не е губила отъ видъ благородната цѣль, за която той билъ призванъ, и всѣки пжтъ, — когато той се отбиваль отъ правия пжтъ, — тя дигала тревоженъ викъ, — тя дигала тревоженъ съзнание. Никакви мжжови софизми не могатъ да измамятъ тоя сждия: тя не приема никакви извинения, не иска да знае никакви необходимости; тя знае едно, че той се отклонилъ отъ своята цѣль — и той трѣбва да се покори на нейната присжда. И ето, слѣдъ тоя домашенъ сждъ, той се явява на своето поприще още по-крѣпкъ въ своитѣ убѣждения и, може би, още по-чистъ и по-благороденъ.

Ето прѣдъ насъ учениятъ: ние се очудваме на силата на неговия гений, на богатството и на дълбочината на неговитѣ идеи, на всеобхватността на неговия възгледъ. Завистливи, ограничени хора го прѣслѣдватъ, осмѣватъ, наричатъ го едва не лудъ, — униние, съмнѣние въ собственитѣ сили се промъква въ неговата душа, той е готовъ да падне. Но той има ангелъ хранителъ, който ще го утѣши, ободри, подкрѣпи. Това е неговата жена. Тя вѣрва въ неговото призвание, неговата слава е нейна собствена слава; тя не се съмнѣва, че всички трѣбва да се убѣдятъ, както е убѣдена сама тя, въ неговата гениалностъ, — и нейната увѣреностъ се прѣдава и нему. Тя го моли да ѝ съобщи своитѣ идеи — той захваща. Желаетъ

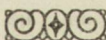
нието да бжде разбранъ заставя го да избира изрази, да прибѣгва до сравнения; слѣдъ тия усилия, той неочаквано открива нови страни въ прѣдмета, и прѣдметътъ отведнажъ се открива на него самия въ свършено нова свѣтлина. Той се въодушевява, увѣреностъ въ своитѣ сили и бодростъ проникватъ въ неговото сърдце; той съ новъ пламъкъ излиза на борба съ завистта и ограничеността — и тържествува!

Ето прѣдъ насъ поетътъ или артистътъ; ние се възхитяваме отъ неговитѣ творения; но знаемъ ли музата, която го вдъхновява? Знаемъ ли, откъдѣ сж въ неговитѣ творения тая ясностъ, тая топлина и прѣлестъ? Да идемъ у дома му, да се вгледаме въ неговия сѣмеенъ животъ — и ние ще откриемъ извора на тия качества: тѣ сж само отразъ въ артистовата чувствителна душа на оная топлина, на оная ясностъ, на цѣлата оная поезия, която диша неговиятъ сѣмеенъ животъ. Може би, неговитѣ произведения не само не биха обладали тия качества, но тѣ и съвсѣмъ не щѣха да сжществувать, ако би жената не умѣеше да направи около него такъва пое-

тична обстановка. Колко поетични души загинали само отъ това, дѣто около тѣхъ нѣмало жена, която да снесе отъ тѣхъ дребнитѣ грижи за насжщния хлѣбъ, която да умѣе да запази тѣхната болѣзнена впечатливостъ отъ дреболиитѣ и глупоститѣ на обикновения животъ.

Жената влияе на мъжа не само въ важнитѣ моменти на неговата обществена дѣйностъ, тя влияе на него постоянно, непрѣкъснато, съ своята любовъ и нѣжностъ, съ своята женственостъ и грация, съ своитѣ грижи и самата външна обстановка. Тя дѣйствува върху неговия характеръ така, както вълната върху скалата: заличва неговитѣ неравности, смекчава неговата грубостъ, така да се каже, го излъсква; тя туря своя печатъ върху самата негова външностъ, начевайки съ израза на лицето и свършвайки съ дрехата. Ней той е обязанъ за своята равеностъ, спокойствие, мекостъ, доброжелатекство, които го отличаватъ въ всийкитѣ му външни сношения и му придобиватъ всеобщо уважение и слава.

Изъ кн. „Християнството и еманципацията на жената“ отъ Хр. Поповъ.

ЧИТАТЕЛИ, разпространявайте изданията на „БЪЛГИА КРЪСТЪ“: „ХРИСТИЯНКА“, „ВЪРА и ЖИВОТЪ“ и религиознитѣ картинки. Послѣднитѣ сж отличенъ подаръкъ за дѣцата. Тия картини сж изъ картинитѣ на най-именититѣ европейски и руски художници. Тѣ се дѣлятъ на четири серии: **НОВОЗАВѢТНА**, **ВЕТХОЗАВѢТНА**, **ЦЪРКОВНОИСТОРИЧЕСКА** и нравствено символическа. Въ слѣдната книжка на „Християнка“ ще дадемъ повече подробности.

Домакински извѣстия.

Хигиенични правила.

Хигиената е нова наука, но въ наше време по своето значение тя изпрѣвари всички други специални отрасли на медицината, защото въ съзнанието проникна, че много по-благоотворно е да се възпрѣпят-ствува на развитието на болеститѣ, отколкото да се цѣрятъ.

Д-ръ Ф. Нуссбаумъ. ¶

Когато се разболяваме, викаме лѣкаря, искаме отъ него лѣкарства, сърдимъ се, ако скоро не ни избавятъ отъ болестта, а сжщо, разбира се, споримъ по поводъ на диетата, която той прѣдписва, и относно паритѣ, които се разходватъ. Но рѣдко ни дохожда мисльта, че ние сами, изцѣло или отчасти, сме виновати за нашето заболяване. И наистина колко би се възмутила всѣка иначе образцова домакиня и майка на сѣмейството, ако ѝ кажемъ, че тя, неморимата негова пазителка, е именно причината за болестта на тоя или она членъ на сѣмейството! Но въпърки всичко, това е самата истина; въпърки всичко, твърдо спазванитѣ хигиенични мѣрки биха могли въ много случаи да направятъ излишни тревожитѣ и свързани съ разноски грижи за болнитѣ.

„Женитѣ сж първитѣ санитарни чиновници на съвременната държава. които дѣйствуватъ въ прѣдѣлитѣ на сѣмейството“, говори единъ отъ авторитетитѣ въ областъ-

та на хигиената. Тѣ могатъ, трѣбва да бждатъ и ще бждатъ таква, само когато правилното разбиране на прѣдмета, който има извънредно голѣма важностъ, стане общо достояние на нашитѣ образовани жени и тѣ, като изпитатъ въ собствения си домъ благодаренieto отъ прилагането на учението относно грижитѣ за здравето, прѣдадатъ правилата му по-нататъкъ, на низкитѣ слоеве на обществото,

Нито една отъ майкитѣ на сѣмейството не трѣбва да остава въ неизвѣстностъ относно законитѣ на храненето, значението на свѣжия, чистъ въздухъ въ стаятъ за живѣние, работата ѝ въ спалнята, грижитѣ за кожата и органитъ на чувствата, значението на реда и чистотата въ кжци, разпрѣдѣлението и смѣната на работата и отдиha. Всѣка майка трѣбва да се запознае съ тѣхъ, както за собственото си добро, така и за доброто на другитѣ.

Тукъ не можемъ да дадемъ подробни упжтвания по тоя прѣдметъ. Но и она, които ще дадемъ, убѣ-

дени сме, ще възбудят интересъ къмъ прѣдмета.

Грижи за кожата.

За да се поддава много или малко тѣлото на болестъ, зависи въ грамадна степенъ отъ състоянието на кожата. Хората, на които кожата е изнѣжена, обикновено се отличаватъ съ голѣма чувствителностъ, съ което се обяснява това, че всѣко измѣнение на врѣмето, всѣко нищожно течение извивка у тѣхъ въ голѣма степенъ неприятно осѣщане. За такива хора, у които най-малката простуда извивка хрема, ревматизъмъ, кашлица, жбоболие и пр. всѣкидневното измиване на тѣлото съ прѣсна вода е неопѣнимо срѣдство за укрѣпяване. Това трѣбва да правите безъ снизхождение къмъ себе си прѣзъ всѣко врѣме на годината. Колкото водата е по-студена, толкова по-бързо трѣбва да става изтриването, а слѣдъ това, най-внимателно да се избѣрса. Но понеже твърдѣ студената вода произвежда значително нервно потресение, най-добрѣ би било, при всички случаи, човѣкъ изпрво да се посвѣтвва съ лѣкара и по неговитѣ съвѣти да установи режима на обтриването.

Органитъ на дишането. Правилнитѣ грижи за тѣхъ могатъ сжщо така да прѣдпазятъ човѣка отъ много болести. Основниятъ приемъ за тѣхното пазене се състои въ грижата за чистотата на въздуха.

Освѣнъ това, правилната смѣна на движенията и покоя, работата и съня е важенъ факторъ на нашето здраве. Леко движение слѣдъ обѣдъ е твърдѣ полезно. Сънътъ веднага слѣдъ нахранване е твърдѣ врѣденъ. Никога не трѣбва да се

спи съ горнитѣ дрехи. Най-добро врѣме за сънъ е отъ 10 часа вечеръта до 5 или 6 сутринъта. Дѣцата не трѣбва да спятъ съ стари хора: младиятъ организъмъ е нѣженъ и възприемчивъ, а стариятъ може да бжде тлѣюще огнище на нѣкоя болестъ, особено съ хронически характеръ, поради това, незабѣлѣзвана.

Грижи за очитѣ. Нечистиятъ въздухъ, изпълненъ съ прахъ, раздражня и ослабва очитѣ. На малкитѣ дѣца не трѣбва да се позволява да държатъ играчкитѣ и пр, близко до очитѣ си. По-възрастнитѣ дѣца трѣбва да окрѣпватъ очитѣ си чрѣзъ ежедневно омиване съ обикновена студена вода, стояние на свѣжъ въздухъ и, когато е възможно, срѣдъ зеленина. Зелениятъ цвѣтъ е въобще полезенъ за очитѣ и въ домашната обстановка. Никога не трѣбва човѣкъ да се занимава съ шевъ, четене, писане и пр. дълго време, безъ да смене очитѣ си отъ работата. Необходимо е отъ врѣме на врѣме човѣкъ да прѣкъсва работата, като направлява очитѣ си върху отдалечени, но не и твърдѣ много освѣтлени прѣдмети. Ежедневнитѣ разходки сж необходимии въобще не само за здравето, но тѣ принасятъ голѣма полза и на очитѣ.

Освѣтлението никога не трѣбва да бжде слабо. Никждѣ икономията не принася такава врѣда, както тукъ. Но свѣтлината сжщо така не трѣбва да бжде и твърдѣ силна. Не трѣбва да се допуща при четене и писане лжитѣ на слънцето да падатъ направо върху книгата. Основата на работната лампа трѣбва всѣкога да бжде тжмна. Трѣбва да се избѣгва бързо прѣминаване отъ свѣтлина къмъ тжмнина и не трѣбва твърдѣ бър-

зо прѣминаване отъ работа при дневна свѣтлина къмъ работа при искусствена свѣтлина. Твърдѣ дребния печатъ, при продължително четене, силно изморява очитѣ въ врѣда на тѣхното здравие.

Твърдѣ е полезно вечерно врѣме, прѣдъ сънъ, особено пѣкъ слѣдъ връщане отъ мѣсто, кждѣто е имало многолюдно събрание, гдѣто освѣтлението е било силно и гдѣто въ въздуха е имало много прахъ, да се измива лицето и да се промиватъ очитѣ съ нетвърдѣ студена вода. Никога не трѣбва да се копуватъ очила безъ съвѣта на лѣкаря, който, слѣдъ като изслѣдвалъ очитѣ, ще установи, трѣбватъ ли очила, какви и съ каква сила.

Грижи за косата. Главата не трѣбва да се държи топло и да се овива, тѣй като твърдѣ силното сгорѣщаване кожата на главата всѣкога нарушава хранението на космитѣ и влече тѣхното падане. Трѣбва да се избѣгва и стѣгнатото сплитане и овиване на косата. Главата трѣбва да се мие най-малко единъ пжтъ въ седмицата. За избѣгване на пърхотъ, натрива

се добрѣ кожата на главата съ желтъкъ отъ яйце и слѣдъ това, измиватъ се космитѣ съ топла сапунена вода. Твърдѣ добро изпитано срѣдство противъ нърхота и за укрѣпване коренитѣ на космитѣ е слѣдната смѣсь: 100 части розмаринова вода, 10 части нишадъренъ спиртъ, 3 части tincturae Cantariolum, 25 части глицеринъ, 75 части ржкия и 20 капки розово масло. Съ тая вода миятъ космитѣ прѣзъ день, като натапятъ въ течността малкъ сюнгеръ или памукъ и съ него мокрятъ кожата на главата.

За растението на космитѣ и изчистване на кожата на главата служи сѣщо и слѣдното средство: 60 грама желта кинкина, сварена въ единъ литъръ вода и прѣцедена прѣзъ тѣнъкъ муселиновъ платъ, прибавя се 100 грама вода отъ портокаловъ цвѣтъ, 2 грама потасовъ карбонатъ и 80 гр. спиртъ отъ 45 градуса.

(Грижи за зжитѣ, ржцѣтъ, но зѣтъ, дрехитѣ, правила за хранене то и пр. слѣдва).

— о —

Духовни бисери и златни пѣсъчинки.

Кротостта, простотата и незлобието.

1. Прѣдъ изгрѣвъ слънце появява се утринната свѣтлина. И на всѣко смирение прѣдтеча и вѣстителъ е кротостта. Прочее, слушайте истинската свѣтлина, Иисуса Христа, Който нарежда тия добродѣтели на степени. „Научете се, казва Той, отъ Мене, че съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце“ (Мат. XI, 29). И тѣй, прѣди да ни огрѣе слънцето, ние трѣбва да

осъмнемъ въ свѣтлината, за да можемъ послѣ по-ясно да гледаме самото слънце. Невъзможно е да видимъ слънцето, ако по-рано не ни огрѣе свѣтлината му, както това се вижда отъ самото свойство на тия добродѣтели.

2. Кротостта е едно неизмѣнно направление на ума, което стои еднакво и въ честь и въ безчестие.

3. Кротостъ е да се моли чо вѣкъ Богу и безъ смущение за

ближния си, когато го той наекърбява.

4. Кротостта е пристанищен камък, издигнат надъ морето, въ който камък се разбиватъ всички вълни, които се блъскатъ въ него, безъ той да се поклаща.

5. Кротостта подкрѣпя търпението. Тя е врата, или, по-добрѣ да се каже, мейка на любовта, начало на духовното разсждение, защото Писанието казва „Ще научи Господъ кроткия на своя пжтъ (Па XXIV, 9). Тя е посрѣдница и молитвеница за прошка на грѣховетѣ. Тя е дързновение на молитвата, вмѣстилище на Св. Духа. На кого друго да погледна, казва Господъ, освѣнъ на кроткия и безмълвния?“ (Ис. 66, 2).

6. Кротостта е бърза дружка на послушанието, пжтеводителка на братството, юзда на безсъвѣстността, прѣсичане на гнѣва, подаателка на радостта, подражание на Христа, свойство на ангелите, вѣже за вързване на дяволитѣ и щитъ противъ огорченията.

7. Въ кроткитѣ сърдца почива Господъ: а метежникътъ е седалище на дявола.

8. Кроткитѣ ще наследятъ земята, или по-добрѣ, ще завладѣятъ земята, а обезумѣлитѣ отъ гнѣвъ, ще се измѣтатъ отъ земята.

9. Кротката душа е прѣстолъ на простотата духовна, а гнѣвливиятъ умъ — слуга на лукавството.

10. Тихата душа побира у себе си словото на прѣмждростта, защото е казано: „Господъ ще настави кроткитѣ на сждъ“ (Пс. 24, 9), или по-добрѣ — на разсждение.

11. Правата душа е съжителка на смирението, а лукавата — слугиня на гордостта.

12. Душитѣ на кроткитѣ се пълнятъ съ умъ, а гнѣвливия умъ е

другарь на тъмнината и неразумието.

13. Гнѣвливиятъ и лицемѣрниятъ се срѣщнали на пжтя и не било възмвжно да се намѣри права дума въ устста имъ; защото ако разкриешъ сърдцето на първия, ще намѣришъ бѣснование, а ако разгледашъ душата на втория, ще видишъ, че е пълна съ лукавство.

14. Простотата е единъ закрѣпналь навикъ на душа, която е отдалечена отъ всѣко зло и е неспособна за лукавство.

15. Лукавството е искусство, или по-добрѣ, дяволско безобразие, което е изгубило истината и мисли, че хората нѣма да се сътятъ, че я е изгубило.

16. Лицемѣрието е противоположно на простотата, както тѣлото — на душата, при това то е прѣплетено съ всѣкакви измислици.

17. Незлобието е тихо настроение на душата, което е свободно отъ всѣко хитруване.

18. Справедливостта е неизкривена мисль, искрененъ нравъ, непристорено и неподготвено говорене.

19. Не е лукавъ тоя, който пази природна чистота на душата както е била създадена отначало, и който отговаря искрено на всички.

20. Лукавството е изкривяване на правото, измамване на разума, лъжливо оправдание на себе си съ добро намѣрение, проклетия, достойна за вѣчна мъка. То е дволично говорене, скрито сърдце, безкрайна лъжа, навикъ на лъгане, което се е обърнало на прихода отъ самоинѣние. То е противникъ на смирението, спънка на покаянието. отдалечение на плача, вражда противъ изповѣдта упорство въ мнѣнието си, причина за падане. прѣпътствие за ставане отъ падането, лукаво и коварно под-

гигилване срѣщу изобличенията, безразсждно тжжение, присторено благоговѣние. Съ една дума, то е дяволско и бѣсовско житие.

21. Лукавиятъ чловѣкъ и дяволтъ сж приятели и едноименици. Затова Господъ ни е научилъ да наричаме дявола лукавъ, като казваме: „избави ни отъ лукавия“ (Мат. VI. 13).

22. Да бѣгаме отъ стрѣмнината на цицемѣрието и отъ трапа на тайното лукавство, и да слушаме казаното: „които сж лукави, ще се изтрѣбятъ“ (Гл. 36 9), и друго: „като зелено зеле скоро ще отпаднатъ“ (ст. 2), защото такива сж ястие на дявола“.

23. Богъ се нарича любовъ, а сжщо и справедливостъ. Затова и примждриятъ Соломонъ въ книгата *Гѣсенъ на пѣснитѣ* казва начистосърдечния: „Правдата ме възлюби“ (I, 3). А баща му Давидъ казва: „Благъ и правъ е Господъ“ (Пс. 24, 8), и които му сж едноименници, тѣ се спасяватъ, само че казва: „Спасява правитѣ по сърдце“ (Пс. XII, II). И въ другъ псаломъ казва: „Правитѣ души виждатъ и посѣщаватъ лицето му“. (Пс. x. z. z).

24. Най-началното свойство на дѣтинската възраст е безразличната простота, което ималъ Адамъ прѣди да види голотата на душата си и سرا отъ голотата на плътта си. И природно естествената простота, която иматъ нѣкои човѣци, е похвална и блаженна, но не толкова, колкото прѣобърнатата отъ лукавство съ много мжки и потъ. Първата ни закрива отъ многоразличието и страститѣ, а втората става причина на високостояще смиреномждрие и кротостъ. Затова и наградата на пър-

вата не е голѣма, а на втората — прѣславна.

25. Всички, които искаме да привлечемъ Господа къмъ насъ си, нека идемъ при Него съ просто-душие, като ученици при учителя си, безъ приструвки, безъ двоедушие и лукавство, безъ издирване. Той е простъ и незлобивъ. Затова нека и които хора отиватъ при Него, да бждатъ прости и незлобиви. Който нѣма простота, нѣма да види никога смирение.

26. Лукавиятъ е лѣжливъ прѣд-видецъ, и мисли, че той може да познава отъ думитѣ на хората, какво мислятъ тѣ, и отъ вѣнканитѣ признаци — сърдечното разположение.

27. Азъ видѣхъ едни хора, които първоначално бѣха простодушни, ала като се сбрахъ съ лукави хора, станаха и тѣ лукави. Чудиль съмъ се, какъ тѣ тѣй скоро можаха да изгубятъ естественото си и природно свойство и прѣимушество. Колкото е лесно за правдушнитѣ хора да станатъ лукави, толкова е по-мжно на лукавитѣ да се прѣзиратъ и станатъ простосърдечни.

28. Истинското отдалечаване отъ свѣта, покорността и затварянето на устата често пжти сж имали голѣма сила и сж цѣрили безнадежно неизцѣрими страсти.

29. Ако знанието разголѣмява мнозина, невѣжеството и неученостъта, напротивъ, смѣгчаватъ и смиряватъ нѣкакъ си човѣка.

30. Прѣблжениятъ Павелъ, който се нарича прѣпростъ, показаль ни е явенъ примѣръ на блаженна простота. Никой никога не е видѣлъ, нито е слушалъ, нито може да намѣри такъвъ успѣхъ въ това отношение за толкова кратко врѣ-

ме, какъвто е ималъ блаженный Павелъ Прѣпрости.

31. „Не могатъ богатитѣ лесно да влѣзатъ въ царството небесно“. Сжщо така немогатъ лесно да влѣзнатъ въ простотата и мждри-тѣ безумци на тоя вѣкъ.

32. Падането много пжти е попра-вяло лукавитѣ, като имѣ е давало неволно спасение и незлобие.

33. Подвизавай се, християнино, и се старай да се присмивашъ на мждростѣта си. Като правишъ така, ще намѣришъ спасение и поправ-ление въ Христа Иисуса.

Кѣмъ монаситѣ пише :

34. Простосърдечниятъ монахъ е като добиче, надарено съ разумъ. Той всѣкога слуша и остава всич-кия си товаръ върху ржководите-ля си. Както животното не се про-тиви на онзи, който го вързва, така добрата монашеска душа не се противи на духовния си ржко-водитель, но върви подирѣ му да го води, на кждѣто той иска. Да-же да го поведе и на клане, той пакъ не умѣе да се противи.

Който е побѣдилъ и се е ка-чилъ на това духовно стѣпало, не-ка дерзае: той е станалъ подра-жателъ Христовъ.

Бѣлѣжки.

Злото въ училищата. *Свеще-никъ Иванъ попъ Михайловъ* е из-лѣзълъ съ ново едно обширно сти-хотворение подъ заглавие: *Злото въ свѣтскитѣ срѣдни и висши училища*. Това стихотворение бѣ-ше помѣстено въ „Пастирско Дѣло“. Виждаме го помѣстено и въ вѣст. „Пробуда“. О. Михайловъ въ пое-тична форма указва коя е причи-ната за злото въ училищата. Това е безвѣрието, което редъ години се насажда въ тѣхъ. Той възлага надежди на българския пастирь отново да спаси народъ и училище отъ безвѣрието. „Българио, провик-ва се отецъ Михайловъ, не бой се отъ демони, отъ адъ, доръ имашъ вѣра въ Бога, доръ имашъ

велики синове, кои смъртѣта прѣ-зиратъ за тебе въ борбата и па-зятъ тозъ огънь на вѣрата ти света прѣзъ толкова вѣкове! И днеска твоя пастирь прѣдъ злото се не спира — въ братства хрис-тиянски ти чадата прибира. И мощно „Бѣли Кръстъ“ издига на високо да събере вси остали, за-блудени далече и тежко постра-дали отъ демонската лъстъ“. Сти-хотворението е прѣкрасно за де-кламация въ братственитѣ утра.

На 4 т. м. — бѣше деньтъ за християнизиране на учащата се младежъ. Отраденъ фактъ бѣ, че министерството на просвѣтата обя-ви тоя день за официаленъ учи-лищенъ празникъ. Това е деньтъ,

когато по-осъзнателно училище и църква задружно работят върху бждещето на отечеството. Още по отраденъ фактъ бѣ, че срѣщу тоя день повечето отъ нашитѣ вѣстници посвѣтиха статии за значението на празника, за ролята на държавата и пр. Официалния правителственъ органъ „Демок. Сговоръ“ излѣзе съ уводна статия. Въ нея се казва: „на тоя день ще се подчъртае единството, което трѣбва да сжществува между училище и сѣмейство, между държава и църква“. Въ нея сжщо се заявява, че сегашното правителство не отрича значението на църквата, нито и обявява кръстоносенъ походъ, както бившето, но търси нейното цѣнно съдѣйствие . . . Това църквата отдавна го желае. Отдавна моли за него. Остава хората, които стоятъ начело на държавата, да сторятъ всичко, за да се създадатъ нуждитѣ условия за работа на църквата.

Братството на „Бѣлия кръстъ“ биде поканено отъ Св. Соф. митрополия да вземе участие на 4 т. г. въ отпразднуването на празника. На 3 того 15 сестри пристигнаха въ София. Тѣ се явиха въ Св. Синодъ, гдѣто бидоха приети отъ намѣстникъ прѣдседателя Св. Пловдивски Максимъ и отъ Видинския Митрополитъ Неофитъ. Една отъ сестритѣ докладва устно за двумѣсечната дух. екскурзия изъ градоветѣ на Южна България. И двамата високопрѣосвещенни архиереи, трогнати отъ подвизитѣ на сестритѣ, съ бащенски думи ги насърдчиха. На край дадоха имъ благословение да взематъ участие въ сутрѣшния день. Отъ Св. Синодъ сестритѣ се явиха прѣдъ св. соф. митрополитъ за благословение.

Високопрѣосвещенный Стефанъ ги прие най-радушно. Похвали ги за

работата имъ въ двумѣсечната имъ обиколка. „Азъ живо се интересувахъ, заяви той, отъ вашата работа. Слѣдя всичко, което се пише за васъ и ме много радва. Вашиятъ пѣтъ е вѣренъ. Вчера единъ приятель, който билъ свидѣтель на вашата работа въ Ст.-Загора, съ възхищение ми разправя за успѣха Ви. И азъ вѣрвамъ, че това е било. Крѣпнете въ вѣра и дѣла. Засилвайте се все повече и повече като Христови войници и работете. Вратитѣ на моята епархия сж широко отворени за Васъ“.

На другия день сестритѣ пѣха на литургията въ цър. „Св. Спасъ“. Една отъ сестритѣ произнесе проповѣдь за нуждата отъ растенето на младежъта подъ знамето Христово. Въ 10 ¹/₂ часа сестритѣ пѣха на молебена въ стопанското училище „Мария Луиза“. Слѣдъ обѣдъ въ 3 часа въ сжщото училище, прѣдъ пълна зала отъ посѣтители, сестритѣ държеха своята бесѣда, акомпанирумена съ декламации, акомпаниментъ на пияно и духовни пѣсни. Въ 5 часа, сжщия день, сестритѣ държеха своята бесѣда въ III Софийска образцова дѣвическа гимназия въ присжтствието на ученичитѣ, родителитѣ имъ, учителитѣ и деректора. Двѣ отъ сестритѣ говориха. Казаха се нѣколко мелодекламации и се изпълниха нѣколко духовни концерта. Апела на сестрата, която държа едната бесѣда, къмъ ученичитѣ да се групиратъ въ християнско братство, направи потресаваще впечатление. Слѣдъ свършването на бесѣдата, повече отъ половината на ученичитѣ заявиха на директора си, че искатъ да си направятъ братство. Учителтъ — богословъ, Ганчо Пашевъ бѣше тамъ и него посочеха за тѣхенъ ръководитель.

ПРОДЪЛЖАВА СЕ ПОДПИСКАТА НА СП. „ХРИСТИЯНКА“.

Редакцията на сп. ХРИСТИЯНКА има за задача да поднася всъки мѣсецъ на християнското сѣмейство най-отбрано, увлекателно и разнообразно четиво. ХРИСТИЯНКА ще поднася материяли, засѣгащи всички животрептящи въпроти на вѣрата и духовната култура въобще. Ще бждатъ застъпени: християнското изкуство (живопись, поезия, белетристика и пр.); популяренъ прегледъ на съврѣменитѣ философски учения; изъ живота на християнката въ минелото; религиозно-нравствени и догматически материали; вѣсти и бѣлѣжки изъ живота на Християнската Църква у нас и въ чужбина; домакински вѣсти; църковни и духовни пѣсни; религиозни мисли; библейски задачи и пр.

Всичко ще се изнася въ популярна форма, за да бжде достъпно на по широкъ кръгъ читатели.

Годишенъ абонаментъ (за 10 книжки) 40 лв. въ предплата. Абонаментътъ може да се заплати и на два пжти.

Който запише 6 абонати предплатени, получава даромъ едно течение.

Всички, които получаватъ „Християнка“, постарайте се да запишете нови абонати.

ЦЪНА 8 ЛЕВА

ИЗДАВА БЪЛИЯ КРЪСТЪ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.
ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТЪ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА СП. „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ. СВ. СИНОДЪ.

ИЗДАВА БЪЛИЯ КРЪСТЪ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА
УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.
ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТЪ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА СП. „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ. СВ. СИНОДЪ.

Печатница „ПОЛИТИКА“ — ул. „Раковски“ № 60. — София.